

רבי חייא ורבי – מקורות לחלוקה

תלמוד בבלי מסכת בבא מציעא דף פה עמוד ב

אליהו הוה שכיח במתיבתא דרבי,

יומא חד ריש ירחא הוה, נגה ליה ולא אתא. אמר ליה: מאי טעמא נגה ליה למר? - אמר ליה: אדאוקימנא לאברהם ומשינא ידיה ומצלי, ומגנינא ליה. וכן ליצחק, וכן ליעקב. - ולוקמינהו בהדי הדדי! - סברי: תקפי ברחמי, ומייתי ליה למשיח בלא זמניה. -

אמר ליה: ויש דוגמתן בעולם הזה? - אמר ליה: איכא, רבי חייא ובניו.

גזר רבי תעניתא, אחתינהו לרבי חייא ובניו. אמר משיב הרוח - ונשבה זיקא, אמר מוריד הגשם - ואתא מיטרא, כי מטא למימר מחיה המתים - רגש עלמא. אמרי ברקיעא: מאן גלי רזיא בעלמא? - אמרי: אליהו.

אתיוהו לאליהו, מחיוהו שתיין פולסי דנורא. אתא אידמי להו כדובא דנורא, על בינייהו וטרדינהו.

תרגום חופשי

אליהו היה מצוי בישיבתו של רבי.
יום אחד ראש חדש היה, התאחר לו ולא בא.
אמר לו: מה הטעם התאחר אדוני?
אמר לו: עד שהעמדתי את אברהם, ורחצתי ידיו והתפלל והשכבתי אותו,
וכן ליצחק וכן ליעקב.
- ושיעמידום יחד!
- חושבים: יתחזקו בתפילה ויביאו לו למשיח שלא בזמנו.
אמר לו: ויש דוגמתם בעולם הזה?
אמר לו: יש, רבי חייא ובניו.
גזר רבי תענית, הוריד (לתפילה) את רבי חייא ובניו.
אמר משיב הרוח - ונשבה רוח,
אמר מוריד הגשם - וירד גשם,
כאשר הגיע לומר "מחיה המתים" - רגש העולם.
אמרו בשמים: מי גילה סודות בעולם?
אמרו: אליהו.
הביאו את אליהו והכו אותו בששים שבטים של אש.
בא, נדמה להם כדוב של אש, נכנס ביניהם וטרד אותם (בלבל אותם בתפילתם).

אבות

ברוך אתה יי, אלהינו ואלהי אבותינו, אלהי אברהם, אלהי יצחק ואלהי יעקב. האל הגדול, הגבור והנורא, אל עליון, גומל חסדים טובים, וקונה הפל, וזוכר חסדי אבות, ומביא גואל לבני בניהם למען שמו, באהבה. מלך עוזר ומושיע ומגן. ברוך אתה יי, מגן אברהם.

גבורות

אתה גבור לעולם, אדני. מחיה מתים אתה, רב להושיע, משיב הרוח ומורד הגשם, מכלכל חיים בחדסד, מחיה מתים ברחמים רבים, סומך נופלים, ורופא חולים, ומתיר אסורים, ומקים אמונתו לישגי עפר. מי כמוך בעל גבורות, ומי דומה לך, מלך ממית ומחיה ומצמיח ישועה. ונאמן אתה להחיות מתים. ברוך אתה יי, מחיה המתים.

מלאכי פרק ג

(כג) הנה אנכי שלח לקכם את אליה הנביא לפני בוא יום יקנץ הגדול והנורא:

(כד) והשיב לבאבות עלבונים ולב בנים עלאבותם פראבוא והכיתי אתהארץ חרם:

אברבנאל מלאכי פרק ג

אמר הנני שולח מלאכי רומז לאליהו הנביא שיבא בתחילת התחייה כמו שיזכור אחיי שהוא המלאך והשליח המיוחד לפניו יתברך, ועל גאולת העם אמר ופתאום יבא אל היכלו האדון אשר אתם מבקשים שהוא יהיה מלך המשיח והוא יהיה מלאך הברית שישים ברית שלום בארץ, ונתן על כל אחד מהם משפטים